

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS VEGETYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.
Egész évre 2 frt.
Fél évre 1 „
Közsegeknek 60 kr. évi postadíj előleges bekrüldése után ingyen.
Egyes szám ára 5 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:

Rózsa-tér 16-dik sz. házban, (kenyér-piacz, Vilmos sörcearnoka szomszédságában.)
Kéziratok vissza nem adtnak.

Hirdetési díjak:

Négy-hasábos petit sorért 5 kr.; többszörinél 4 kr.
Nagyobb és többszöri hirdetéseknel nagyon kedvező engedmények tételnek.
Bélyegdíj: minden beigtatásért külön 30 kr. „Nyilttér”-ben megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr.
Hirdetések és előfizetések helyben a kiadói hivatalnál, Csáthy Fer. és Társa, Telegdi K. Lajos és László Albert könyvkereskedésében, Budapeston: Goldberger A. V., Blockner J., Eckstein Bernát és Haasenstein és Vogler, Bécsben, Prágában Haasenstein és Vogler, A. Oppelék, Schaleck H. és Párisban, Hamburgban és Majnal-Frankfurtban: G. L. Daube és Mosse Rudoly hirdetési intézetében fogadtatnak el.

A székelyekért.*

Erdélyország legkeletibb részén lakik egy testünköl való test, vérünköl való vér: a székely nép. Szokásaiban, erkölcsében, ésjárásában tisztább, szüzebb, mint mi vagyunk. Bérczes hazáját nem szeldeli át — fájdalom — a vasut s így annak áldásától, s annak minden eredetiséget nivelláló átkától is még eddig megkímélt. Ez a nép, otthon nem tud megélni; földje, amit szántson, kapáljon, róla arasson, nincs annyi, hogy mindennapi kenyerét belőle fedezze. A dolog nem komja; ha valamire rá adja a fejét, bele vágja a fejszjét: azt be is végzi. Megbízhatósága olyan mint a tűzön átment aranyé; jelleme hamisíthatlan magyar. Csuszni nem tud, megalázkodni kevésbé; nyelvén hordja szivét. Férfiai arcán becsület; a leányokéin üde báj ömlik el. Mindössze sem sokan vannak és mi a magyarság e kovászatát sem tudjuk magunkénak nevezni. Ahogy nyílik a tavasz, ujhodik a természet: a munkabíró székely férfi felveszi vándorbotját s mert oly közel van hozzá Románia, átmegy oda százával. Erejét, pénzét, becsületességét ott hagyja s talán hazáját sohasem látja viszont. Leányait csalják, édesgetik ott Romániában; gyönyörűség, haszon jár nyomukban. Bérczes hazája napja rá csókolja bölcséjében mindenikre a szépség, kellem, ügyesség, háziasság, szerelem báját: s mindennek virágát ott szedik le Romániában. A leányok asszonyokká, az asszonyok későbbben a társadalom páriáivá válnak, vagy ott a második haza vagy itthon saját hazájuk terhére.

Azt nem is említem, hogy mivé lesz az otthon szentsége, ha elhagyja a férfi s évenként talán télire ha hazakerül.

Ilyen, a legszárzabban megírva, a székely nép helyzete ma.

* Szives tisztelettel kérem a helybeli lapokat e közérdekű közlemény átvételére. Szerk.

Hát a mi dolgunk itt Debreczenben, s általában a magyar alföldön millyen?

Kevés a dologidőben a munkás kéz; s ha mégis van, rendkívül borsos. Sok esetben, a dolgos az ur, s nem a dolgot adó, mert érzik a dolgosok, hogy mennyit érnek a gazdának. Cselédeink urnőjőknél szeszélyesebbek, válogatóság, konfidensek, megbízhatatlanok; ha három hónapot kitöltenek, már az esemény számba megy. Azok a panaszok, miket naponta hallhatni a gazdáktól, gazdaszonyoktól, végtelenségig menők.

Ugyan miként lehetne ezen a mi bajunkon segíteni? kérdeve kérde ez is amaz is.

Hát csak tömöröljünk össze, a kérdés meg lesz oldva: megszűnik sok mizériánk és nemes tettet is viszünk véghez, olyat, mely létfeltételünkkel szorosán össze van növe.

A székely népet hozzuk ide, ne engedjük hogy idegenbe elzüljenek.

A székely férfi-munkás, erejével, kitartásával, ügyességével használhatóságával bármely náczióval versenyez. Becsületessége megfizethetetlen. Küszöbön van a munkaidő: szerződünk velök egész a beszorulásig; bizony nem bánjuk meg.

A székely leány szép, rokonszenves, tiszta ruházatban, mint erkölcsben; gondos, figyelmes gyöngéd: hozzuk őket ide közénk s meg lesz oldva az annyi kellemetlenséget okozó cselémizéria.

Mily kevesen vagyunk mi magyarok s elnézzük, hogy ez a mi büszkeségünk, a székely nép évről évre csapatostól elhagyja hazáját.

Debreczen város s a vidék lelkes közönségéhez fordulunk a magyar haza nevébe: érts meg kérő szözetünk. Ha akezióba lép a magyar alföld s a munkás kezeket onnan a székelyek közül szerzi meg; ha a lelkes honleányok végtelen kiterjesztik karjaikat a székely leányok felé s megnyitják előttük házuk ajtaját: száz meg száz elesetten könyörölünk; testvérré ad-

ják szívök melegét s bő kamatot kapnak érte. Szobaleányokul, szolgálókul székely leányokat fogadjanak.

Bármikor, bárki részéről jó e tekintetben a kérdés: e lap a legnagyobb készséggel áll a nagyérdemű közönség szolgálatára.

Vajha ne irtam lgyen hijába!

A hét.

Mily rövid egy hét, ha az időmértéket vesszük alapul, de ha az eseményeket tekintjük bizony kedves olvasóm az elmúlt hét után csodálattal állunk meg, s kérjük: e rövidke hét miként volt elégséges arra, hogy annyi minden az alatt megtörténhetett? Az elmúlt hét valóban eseményekben nagyon gazdag. Vannak ezek között korszakot alkotó események, tragédiák, tragikomikumok, regényes novellák, kisebb epizodok, naiv magán jelenetek stb. stb.

Valóban az események oly gyors egymásutánban torlódnak tollam alá, hogy nem tudom melyiken kezdjem, hogy előttd kedves olvasóm az elmúlt hét eseményeit mentől érdekesebb tegyen.

Meg van már. Kezdem a legaktuálisabb kérdésen, mely ma mindenkinek kedvenc vessző-paripája, a polgári házasságnak e hó 19-én a képviselőház asztalára általános és részletes tárgyalás végett letett törvény-javaslatán.

Ezen törvény-javaslat ép oly nagy port vert fel, mint annak idején a véderőtörvény 14. és 25. §-ai, csak akkor a papok, kiknek hivatásuk a folytonos beszéd, hallgattak, s ma a midőn a nemzet általános és közérzetével szemben hallgatniok kellene, nemcsak folytonosan beszélnek, hanem többen vannak olyanok is, a kik ágítálnak és azok ellen, a kik a nemzetnek egy testté és egy lélekke tömörítésén fáradszhatatlan hazafiassággal küdenek, akna munkát folytatnak.

A papi ágítátorok mellett vannak sokan olyanok is, a kik a statisztika szerepet viszik és külső mezül a hazafiasságot öltik magukra. Ott van Apponyi a nemzeti párt (talán kormány buktatásra törekvő párt) nagy vezére, a ki már évek hosszú során át ohajtozik a „bársonyszék” után. Egy maga maradt, mert az a kis töredék, mely még a nagy mestert körül rajongja, alig nevezhető pártnak. A lelkes ifjuság, mely még félfével ezeltt hozsánnát

kiáltott és vállain hordozta a nagy mestert, ma már „abzug fekete lovag” jelzővel üdvözli, mint olyant, ki a liberalizmus jelszavát csak hangzatos frázisul használja, de szivében és tetteiben az ultramontán eszmék apostola.

A csata első napján, melyen a szoboszlai választókerület érdeműs követe Polonyi volt az első szónok; alig maradt el a nagy ágyuk dörgése mellett a szerény pisztoly durranása. A szónoklasi művészetért rajongó honatyja, ki mellesleg legyen mondva, hat helyett beszélt, untatván a t. házat unalmas és vizenyös beszédével, mely sok oly indiskrét kifejezéseket tartalmazott, melyeknek hatása csaknem eltávozní készteté a karzat hölgyközönségét. Polonyi bátyánk beszédének hatása a legmagasabb tetőpontját Rohonczy honatyánkban érte el, a ki oly kifejezésekre engedte ragadtatni magát, hogy a t. ház alig ballott és hall mostanában olyant. Nevezetesen a midőn Polonyi ezt mondta „de már elmennek most a honvéd sirokhoz is.” (tudniillik a kormány párt) Bartha M. közbe szól: „Dehogy mennek”, Rohonczy neki vadultan oda, kiállt: „Szentelen, a ki ezt mondja, álljon elő”. Hogy mennyire tárgyilagos az illető honatyja, és mennyire ismeri a parlamentális és kollegiális élet illem-szabályait, im a bizonyítvány róla, a mit önmaga állított ki. „Sok szónak, sok az alja” mondja a példabeszéd, Rohonczy meg a hogy Bartha-val barátságosan végzett még megtóditotta mondván Polonyinak ugy négy szem között: ma édes bátyám „Sok szónak sok az alja”, de ennek szinte magva leve.

De Polonyi bátyánk még más fölfedezést is tett, nevezetesen azt mondja a polgári házasságra vonatkozó javaslatról, hogy „a mi nincs benne, az benne van, a mi benne van, az nincs benne” (agyafurt logika), Apponyi elsápadt, mert azt hitte, miután a szónok önefeletten feléje mutatott, lelkéből olvasnak, hogy „programmjában nincs benne az ultramontanizmus s mégis benne van, benne van a szabadelvűség és még sincs benne.”

„Apponyi a rendőrség védelme alatt.” Ezt a hirt közli egyik tekintélyes fő- és székvárosi napilap. Eltűnt a nymbus, kegyvesztett lett a nagy hazafi s ugyan miért? Igen könnyű rá a

TÁRCZA.

Tanterem.*

Mottó: „Mi a dicsőség? — tündöklő szivárvány. A napnak könyvekben megtört sugára.” (Petőfi.)

Üdvözöllek abéczés tanterem,
Hol végbement sok kinos küzdelem
Tanítóm között és én közöttem.
Melyért innen meg kellett, hogy szökjem!
— De tán jobb lett volna itt maradnom,
A szökésben nem volt semmi hasznom,
Tanítómra nincs mért panaszkozdam,
Egyebütt se bántak vélem jobban...
Egyebütt is, hej sokat kiálltam:
Emlékétől borsódzik a hátam!

Hanem ez már nagyon „régi nóta”...
Meváltozott a világ azóta —
Sziv és lélek átszellemült bennem,
Eszmetűztől forr a vér erebben,
— Oh tanterem, a te dicsőséged,
Ha eltudná zengeni egy ének,
A melybe én hí igaz barátod —
Szerelmemet öntöm ki irántad —
Hadd ismerje el a világ rólam,
Hogy szeretlek hévvel lángolóan...
— Hisz egykor itt, nem mondom tudomány,
De annyi por, annyi mész ragadt rám
És attól oly messze tündöklöttem;
Lehetetlen! hogy meg ne köszönjem!

... Azonos a tanterem, mint régen:
Az eltér kellő közepében

* Debreczenben a Bulyovszky-féle akadémiai pályázaton jutalommal kitüntetett pályamű.

Áll egy asztal, düledező lába
Vaspántokkal van megeszkábálva,
— Ütött, kopott, karos szék mellette,
Tiszteletes urunk prezentelte,
Tán többet is reszkirozott volna,
Csak ne lenne oly sovány a stóla!

Kalamáris díszlik az asztalon,
Kívül a por lepte bé vastagon,
Benne pedig, — ki tudja mióta —
Sötétlik egy sűrű tintatöcsa!
Bedugatlan száján, üregébe,
Legyek hullnak a fekete lébe,
„Jajkeserves” nótát muzsikálnak:
Hullámain a tintatöcsának!

Tintatartó üveg közelébe,
Mogyorófalpálca van letéve,
Megfelel a hossza öt arasznak,
Egyik vége kétszer olyan vastag
S ez a vastag vége a csapója,
A kéreg is lepattogott róla —
De világért sem a heveréstől,
Hanem a sok suhogó veréstől,
Melyre sűrűn szokott sor kerülni,
... Tudományért sokat el kell tünni!

Egy szögletben három lábón állva,
Sötétlik egy ódonszerű kályha,
Felső része hosszú füstcsövénél,
Benyulik a falba s ott ér véget...
Kályha körül szerte heverésnek:
Dirib-darab tüzelőfarások!

Áll egy szekrény falközötti zúgba
— Valaki az ajtóját berugta —

Kékszinűre festett oldalára
Számárfejek vannak lepingálva...
Rajt' egy üres gyertyatartó — mert hát
Megették az egerek a gyertyát!

Ülőpadok állnak a középén,
Tintapetytyel ékítve sötéten,
Nagyon illik ez a nóta rájuk:
„A lábomon alig-alig állok”!
— Padok mellett a hosszú asztalra
Ákembákok vannak bevagdalva,
Melyek miatt engemet is egykor:
Keservesen büntetett a rektor!

Padok előtt nagy fekete tábla,
Van helyezve meredek állványra,
Ez az állvány a padlásig ér fel,
Itt is ott is bemázolták mészszel.
Felső vége mintha csak repülne,
Pókhálóval sűrűn van beszőve —
Nem pókháló... sziványtanya lóg ott:
Gyilkolják a legyeket a pókok!

Az állványnál ékeesebb a tábla,
(Ez be is volt festve hajdanába!)
Van is, nincs is rajta ma már festék,
Node semmi! kopottabb is lesz még!
Egy madzag van a széléhez kötve
Kegyetlenül rászorított bőkre,
Krétát, spongyát ahhoz bilincseltek,
El ne lopja valami rosz gyermek!

Tábla mögött szélesen lecsúngve
Egy földabrosz ötlük a szemünkbe,
Melyen minden város neve durva
Sötét vonallal van aláhuzva!

Falon a mész vörhenyes színt játszik,
Évek óta nem meszelték már itt!

A vörhenyes kinézésű falra
Papirtáblák vannak felaggatva,
Ócska táblák, melyek itt ott dűrva
Szakítással vannak alászúrva
... Mert a gyermek a tanító úrnak
Azt a betűt, a mit betanulnak
E táblákon kell hogy magyarázza
S egy pálezával mutasson rája...
A ki pedig a betűt nem lelte,
Azt a rektor rendesen megverte...
Innen történt, hogy drukkolás közbe:
Egyik-másik a táblát kidöfte!

Nyitva áll a tanterem ajtója,
Azaz hogy hát lenn hever a porba,
Olyat esett, hogy fele se tréfa:
Három helyen törött el derékba...
Hanem aztán keresni kell párját:
A mesterek ha megreparálják!

Csendesség van most a tanterembe,
A gyermekek nem zajongnak benne,
A gyermekek vakációzt kaptak,
A tanító szénát hord a papnak!
... Csak egy darázs csinál itten lármat,
Ostromol egy ablaküvegtáblát,
Azon által szeretne kimenni:
De biz abból nem igen lesz semmi!

Főnn pedig a mestergerendában,
Mesterkednek a szuhok néhányan,
Ugy beörlük a padokat lisztel:
Még a csendet sem igen verik fel!

Király Péter.

felelet: a szabadelvűség zászlója alatt, külső s talán látszólagos formai hibákért, oly eszmék megtestesítésére ellen felelet nyílt — és statisztái által akna munkát, melyek elzöldt negyven egy néhány évvel a nemzet életét és vérért áldozta. Ő mondja másoknak, hogy szegre akasztották elvüket s im ő fordított hátát a liberalizmusnak. Hja elv és bársónyszék, két különböző dolog, melyekért különböző fegyverekkel kell küzdeni.

De hagyjuk ezeket, hogy küzdjenek, a szóharca tova száll s a nagy nemzettest által ohajtott ige alkotóit s fenn fogja hirdetni, hogy a liberalizmus zászlóvivője, Wekerle e műveléssel a nemzeti életünkben korszakot alkotó törvényt teremtett.

A budapesti Tudomány-Egyetem tanácsa e hó 18-án avatta koszorus költőnk — Jókai Mórt a bölcsészet tudorává, ezzel a legmagasabb kitüntetéssel jutalmazván a koszorus költőt, ki félszázadon át szolgált oly híven a magyar kultúrát, mint azt még senki sem. Az „Alma mater“ e legmagasabb kitüntetésének jelvényét — Dr. — még halandó nem érdemelte meg annyira, mint a műveiben halhatatlan költő. E jelző, fájdalom, mely annak viselőjét a halandó emberek között ma már nagyon sokakat van hivata bizonyos megkülönböztető fénynek körülvenni, olyak homlokát köríti, kik arra érdemet keveset, vagy ha szerettek is olyanokat, melyek nem halhatatlanná, csak emlékezetessé teszik őket. Hja doktora válogatja. Igaz. Mert Jókai a szó szoros értelmében doktor volt addig is, a míg azzá nem avatták, mert ő egy nemzetet és ennek nyelvét, kulturáját gyógyítgató egy félszázadon át, s gyógyítja ma is.

Szegény néptanító! Uram bocsáss, de hogy szegény, ezt többet meg ne halljuk. S ugyan miért? ha szabad tudnunk. Hja! nagy dolog történt Pozsonyban. Na ugyan mi? Türelem, a kíváncsiság rossz szokás. Elmondom én azt a maga rendén. Ide hallgassatok hazám boldog néptanító, többet nincs egy szavatok is, mert sorsotok, megélhetésetek biztosítva van s gazdag emberek lesztek. A mit megtagadtátok tőletek Gr. Csáky és az állam kasszája, azt megteremtette Gracsányi a nép kontójára. Nevezett ur, ki sorsotokat szíven viseli, egy szabályrendeletet fogadtatott el, ki mellesleg legyen mondva: állategészségi felügyelő, mely szerint 1895. január 1-től a tanító vágóhídi biztosoknak nevezetnek ki, mint arra legalkalmasabbak és legmegbízhatóbbak. Persze kvalifikáció nem kell, mert a tanító ugy is mindenben totumfak. Szép hivatás, illetve hivatal, tanító és vágóhídi biztos, a kettő ugy összeillik, mint a csilinder és guba. Ezen élethez való szabályrendeletet nemcsak Pozsony megye fogadta el, hanem most azon van, hogy a többi vármegyék is elfogadják, ne mondd hát édes néptanító, hogy érdekdedben nem indult országos mozgalom. Leendő új hivatalod gazdag fizetéssel jár: egy szarvasmarha után 50 kr., — egy borju után 20 kr., — sertés, bárány és birka után 10—10 kr. fogsz kapni s így jól megy a fogyasztás és gyakran lesz dinom-dánom, melléjvédemed 100—200 frtra is rámehet. A nebulók után 20—30 krt kaptál, új hivatalod a fentebbi adatok után nemde fényes és mily szépen hangzik N. N. néptanító és vágóhídi biztos. Nincs szavunk a szabályrendeletre, de igenis van ahhoz, hogy a tanítói hivatás szentsége, magasztos

Hamvazó után.

Irta: **Gondy Károly.**

Házaink előtt ugy néha napján két váltakozó jelvény szomorítja a ház lakóit. Egyik a kéményrepró létrája; a másik a címerez koporsó-fédél.

Mindkettő korom sötét utat jelez: az élet hamvát seprék. Utjuk ellenkező irányu, de végcéljuk egy: utat nyitni az emelkedő páráknak!

A -árka homok a ház előtt jelzi, a földnek azon részét, mely oda kün egész halmazával befogad. A rögtönzött parkettet elsepi a szél, ... mehet oda a honnan került. Egy maroknyi belőle a kalamáris mellé is jut: a porzó a folyó tenta védőgátja.

A friss sirdomb viszhangozza a sirva távozók utolsó sóhaját: „Legyen könnyű neked a föld!” Csak azután hó óhajunk teljességét ne nehezítene ama 40 mázsás kő darab, melyet a szeretet emel a pihenő hamvai fölébe!

Nemcsak a meghamvazott homlok, de a tulphoz tapadt homok is a „homo“-ra emlékeztet, ki egyedül van hivata a mulandóságot jegyezgetni.

Minden állat évszám nélkül aluszsa vég álmát: az ember még a petrifikációkban is kutatja vizüözön előtti származását; Gotthai almanach nélkül nyugodni sem lehet.

Utóljára is el kell hagyni a házat, melynek tüzhelyénél főttek a lakodalmas vendégségek a sokféle fogásokat; a hol annyi jó kíváncsi kísérte a boldog párt az új sikamlós ösvényre, a házassáletté.

Lehet, hogy ugyanezen kéményen menekült vészes fekete füstje azon szerelmi zálog leveleknek, melyeket a házfénye, a szép hajdon eljegyzése után elhamvasztott. Az inquisitor Amor csak ugy monolyogva szemléli az ily auto-da-fét; mert csak ő tudja: hány hamis eskü sistereg; hány sohaj pattog; hány álarca vet lobot; hány kigyó mez puffan az alattomosan és cikázva égő szerelmi barasztban? A tetemrehívások az imádott esküre nyílt ujjai érin-

sága és méltósága ne alacsonyítottassék le, oly mellék foglalkozások által, ha busás jövedelmet biztosítanak is, melyek nem illenek össze annak tekintélyével.

Szegény néptanító, sorsod, melynek oly sok az orvossa, valóságos tragikomédia.

A tragédiáról jut eszembe, hogy az ifjuság azon szerencsétlen tömegéről is megemlékezem, kik vagy golyót, vagy mérget, vagy kötelet stb. stb. választanak. hogy az élettől megszabaduljanak, hátra hagyva maguk után: „ez szerelemből tettem”. Szerencsétlen fiatal emberek, felhevüléseik első percében eldobták azt, mit semmi vissza nem ad, az életet és megkeserítettek azokat, kik értettek oly sokat áldoztak, kiknek szemük fénye, jövő reménye voltatok, szülőiteket. S ugyan miért? Mert szerettetek s az nem lett viszonzva? Balga gyerekek, ugyan miért nem néztetek bele a legújabb statisztikai adatok tárába, mielőtt eldobták magatokat az életet, abból meggyőződést meríthettek volna arról, hogy csak hazánkban is egy fiatal emberre 17 nő jut, ezek közül idővel talán akadót volna egy — ha nem kettő — ki első szerelmek tárgyát helyettesíthette volna. Nagy kár barátaink napról-napra szaporítani a véneleányok számát, mert azok veszedelmek.

Tragédia, dráma, komikum, vigjáték, bohózat ez az állandó műsor az élet nagy színpadán. Még friss a kettős sirhalom fagyos röge, mely Pócsi Gábor bankhivatali szolga és neje koporsóját fűdi. Apró jéggyöngyök borítják a néma göröngyöket, melyeket 7 árva gyermek szeme sirt azokra. A férjet, ki még élete delén volt, halálos betegség már hónapok óta ágyba szegezte, a honnan őt a gondviselő tegnapelőtt megszabadította. A gondos szerető nő, ki oda-adó szeretettel ápolta, midőn meglátta, hogy az ő és családja támasza a halállal vívódik, elfeledkezve anyai hivatásáról, elfeledkezve 7 gyermekéről kétségbeesésében férje orvosságait mérlegel gyeyitve megitta, követvén férjét a halálba. Ez az eset megrendítő, hol van itt a hit, hol van az istenben vetett bizodalom? A férje iránti szeretet és a gyermekei jövő sorsa felett — nem számítván az emberek könyörületére — kétségbeesett, tette megbocsátható, mert nő és anya volt. A mire a szerencsétlen anya nem számított, az teljesült be: az emberek könyörülete. A helybeli jótékony nőegylet érdemekben gazdag elnöke Veresné — Szatmáry Teréz, a mint a szerencsétlen esetet meghallotta azonnal elment és fölkereste az árvákat, kik közül négyet, miután a többiekéről a rokonság gondoskodott, a nőegylet árva-házába elhelyeztet. A nemes cselekedet nem szorul dicsőre, önmagában hordja azt.

Kupidó.

HÍREK.

Határidő naptár.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a (Keresk Akad. földsz.) nyitva szerdán és szombaton d. u. 3-tól esti 9 óráig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Séta-hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

tésével hány hasadt szivből fakadna még tiszta piros vér? ...

A tarló, az avart felgyújtjuk; erdőn mezőn terjeng az áldozat füstje: várjuk az örök ifju jövevényt, a tavaszt.

Puha élvező bamaúgyat vetünk gyenge rostos szárnyai alá, a jégbarlangból szabadult ifjunak. A feltámadás ünnepe közelg. ... Az ókori áldozat füstjében nyert kifejezést az eszme diadala; hamvaikban tisztultak a lelkek! Nem rege az, mit az egyiptomiak a Phönix madárról állítottak; a hamvából meg-megújuló sas maga a szerelem, az örök ifjuság!

Vajjon nem az első csokor kék szalagjának a hamva élénkiti újra a könnyező rék nefejejtseit? A csokorban elrejtett levél betűi, talán az „imádott” szó előtt — melyet a pajzán szellő egy darabban felkapott — hajítja hódolatlejesen fejét a szerény ibolya? ...

Igen ám, de még hol a tavasz? Jobb lesz még ugy bundában a hó és jégről ábrándozni. ... csak volna! Ha nincsen a természetben, lapozgassunk a t. t. Közlönyben; sok furi van az „apró közlemények” közt.

Egyik tudós még a hóban (!) is tiszta fekete pontoknak jött a nyomára. Lehet, hogy e nyom csak éppen színre különbözik, de azért ez is csak oly dermesztő fagyasztó elem, mint a hó csillag. Hát ott fenn egy némely csillag nem a hideg fénytől didereg a napfűtetlen sötét űrben?

És lehet-e a tiszta ártatlanság színét megtalálni, megóvni itt, ha maga az égből egyenesen aláhulló kristály masszsa már zszuszokos, mint a stokeraiu lencse? Van-e oly becsület, oly erény, melyhez a rágalom bolhája ne férközne? A fehér lilium kelyhe alig nyílik, sűrű sárga tubák szenyezi belsejét! Vajjon a fekete hópelyhek nem a kémény füstjéből kavarodtak-e a fehérek közé? Talán apró szén morzsák. ... fekete gyémántok, miket a vegytan nem bonthat tovább alkotászeire?

Április 26—30. A sorozás ideje Debreczenben.

Tisztelettel felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kik egy évnél több idő óta vannak hátrányban, hogy tartozásukat — az érhető kellemetlenséget elkerülni ohajvta — rendes uton beküldeni sziveskedjenek.

— **Isteni szünet.** Ma vasárnap febr. 25-én az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartanak egyházi beszédet: magytemplomban Kovács Emil s. lelkész; kistemplomban Mindszenti Imre s. lelkész; utjemplomban Dicső József lelkész; ispo-tálytemplomban: K. Tóth Kálmán lelkész.

— **Rendkívüli városi közgyűlés** tartott február 22-kén. Megemlítjük, hogy e közgyűlés fejezte ki részvétét az elbunyit tanácsnok Zöld Mihály emlékének; ugyszintén örvendetes tudomásul vette Jókai M. közsönő leiratát. — A vágóhid szabályrendelete meg lett állapítva, egyhogy a vagatási árak maradnak a régiek, a bejelentés a hűsítő készülék berendezésével. — A tüzoltóság fennmaradása, segítése oly módon fog eszközöztetni, hogy a jövő évtől kezdve 2%-os túzultság ad hozatik be. — A ker. betegsegélyző pénztár részére 3000 frt az ipari alapból kiutaltatott. — Egy pár lényegtelen tárgy elintézése után a gyűlés déli fél 12 órakor feloszlott.

— **E. M. K. E.** Az erdélyrészi magyar köz-művelődési egyesület Debreczen sz. kir. város és hajdu vármegyei fiókja által, saját pénztára javára, 1894 évi márczius 10-én, az „Arany Bika” szalonná-üzletében tombolával egybekötött táncszéltély rendezte. — Tombola-jegy 30 kr. — Jegyek válthatók: Gyürky S., László A., Szent-Királyi T., Weisz S. és Zador L. urak üzletében és estve a pénztárnál. — Felülfizeték közsönővel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — Kezdeté 8 órakor.

— **Dalestély.** A debr. „kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköre” által márcz. hó 4-én vasárnap a „Margit” fürdőben Rác K. zenekara közreműködésével mellett zárkózt dalestélyt tart.

— **Meghívó.** A debreczeni iparos ifjuság betegsegélyző pénztára 1894. márcz. 4-kén d. u. 3 órakor, saját helyiségében, tartja második évi rendes közgyűlését, melyre a közgyűlési kiküldöttek általában az érdeklődő tagokat ez uton is meghívja az igazgatóság. Targysorozat: 1. Felügyelő bizottság jelentése az 1893. évi eredményről. 2. Igazgatóság jelentése tárgyában határozat hozatal. 3. Az 1893. évi nyereség feletti rendelkezés, tartaléktöke alakítása. 4. Hat felügyelő választása.

— **Tanítóképeségi vizsgálatok.** A debr. főiskola végzett növendékeinek képesítő vizsgálatát ápril hó elsőjén lesz és pedig az írásbeli vizsgálatok április hó 2-án, a szóbeli vizsgálatok pedig 3-án és az azt követő napokon tartatnak meg.

— **Karap Antal** a h.-bőszörményi függőt. és 48-as párt oszlopos vezérfehérje meghalt.

— **Itélet a szovati zendülők ügyében.** Február 21-én hozta meg ítéletét a debreczeni kir. törvényszék a szovati zendülők ügyében következőleg: E. Marázi József, Sain Sándor és Sain Máté fejenként 1 és fél évi börtönrre s 5 évi hivatal vesztésre; Bozókai János 1 évi börtön s 4 évi hivatal vesztésre; Jenei István, Sain Antal, V. Balogh Lajos fejenként 8 havi börtönrre s 3 évi hivatal vesztésre; Zagyva András, Bernáth Lajos, Király Gerzson, Király József, Király Miklós, Biró Lajos, Varga Antal, Ujlaki Szabó István, Györy Mihály, Kaszás Márton, Csorba Antal, D. Nagy János, K. Bernáth József, Kádár Sándor, Márkus Antal, Bencze Mihály, Varju József, Király Sándor, Tóth Imre, S. Nagy János és P. Szabó Sándor fejenként 6—8 havi börtönrre s 3 évi hivatalvesztésre ítéltettek. A többi 21 vádlottat a kir. törvényszék fölmentette. Az elítélt vádlottak, valamint az ügyészségi k-pviselő, utóbbi súlyosbításért fölebbtek. A fölmentettek, valamint ezek ítéletében, a kir. ügyész is, megnyugodtak.

— **A debreczeni első takarékpénztár** zárszámadása, az igazgatósági és a felügyelő bizottsági jelentések” czim alatt egy 14 lapra terjedő ele-

gensul kiállított füzetet kaptunk. A debreczeni első takarékpénztárnak, Debreczen e múltó büszkeségének mult 1893. évi életéből a következő érdekes adatokat vesszük ki: A kölcsönök kamatai egy üzlet ágazatnál sem emeltettek föl, csupán csak a 6%-on aluliaknál 1/2%, — legfeljebb 1/2%-kal; a betétek után azonban a 4 1/2% kamat nyújtás gyakorlatot. A betétforgalom az előző év állományához képest 55, 892 frttal apadt, a mire már két évtized óta nem volt eset. A váltó állomány a mult évhez képest szaporodott 1431 drbbl 849,250 frt 23 kr. ért. Kézi zálogra adott kölcsönök: 1893-ban visszafizettetett 89 drb 56,843 frt. 1893. december 31-iki állomány 240 drb 47,736 frt. A múlt évben. Jelzálogra adott kölcsönök: A megelőző évhez képest szaporodott 219 darabbal 377,900 frt 37 kr. értékkel. Az értékpapírok árkülönözeti tartaléka, 16,597 frttal ismét emelkedett. Az 1893 dik év üzleti eredménye: **86,986 frt 13 kr.** Minden egyes részvény után osztaléknul **90 frt** adatván, ezen összegnek a részvények 5-dik számú szolvényei beszolgáltatása mellett, — folyó 1894. évi márczius 1-ső napjától kezdve — az intézet pénztáránál és a Magyar általános hitelbanknál Budapesten — kifizetése indítványoztatik. A debreczeni egyetemre **10,000 koronás** alapítvány tétele indítványoztatik, mely a részvénytársaság 50 éves fennállásának jubiláris évében — 1896-ban — egy összegben fizettetnek be a Collegium pénztárába. Méréleg 1893. December 31-én 8,144,226 frt 92 kr. Különbön pedig e jelentés a f. hó 25-én az intézet üzleti helyiségének tanácsstermében tartandó XLVIII. rendes közgyűlése elé terjesztetik, mely minden kétségen kívül meg fogja adni a rendes felmentvényt a számadásokat illetőleg.

— **Czirkus Debreczenben.** Boczkó Sámuel főkapitány engedélyt adott egy olasz czirkusz társulatnak, hogy május és június hónapokban előadásokat tarthasson városunkban.

— **A Weinberger Lajos fizetésképtelenségéről** szóló kimutatás szerint a cég árúért 256,000 frttal tartozik. Ez összegből Bécs 180,000 frt, Budapest 17,500 frt, a cseh-és morva-ország pedig 37,000 frt erejéig van érdekelve. Az aktíváról még nincs kimutatás.

— **Gazdászati és kertészeti díszmü.** Valóban joggal nevezhető ennek a Mauthner Ödön budapesti magkereskedő ez idei főárjegyzéke, a melyet gondos és kitünően tájékozott szerkesztésű szövege mellett a számos fekete ábrákat nem is tekintve ragyogó színnyomatu 90 mülap diszit. Mauthner a mult nyáron Amerikában járt és az ottani növénytermelő körök nagy haladottságot tanusító munkáját tanulmányozva, rájött, hogy mennyire czélszerű lesz hazánkban is természetű színekben mutatni be a közönségnek a terményeket. Ezen káprázató csinnal kiállított tájékozott mü a növények ismerete tekintetében nagy átalakulásokat van hivata előidézni. Ha szép növényt ismerünk látásból, beszerezni ohajtottuk volna, de nevet esetlegesen nem tudtuk. A Mauthner árjegyzéke alapján azonban a természetű színezés nyomán ráismerünk és nevet, leírását, sőt számtalannak tenyészési módját is megtanuljuk e díszmüből. Mauthner 184 oldalú katalógusa természetesen csak azoknak, kik rendelkezéssel megfizetni ohajtják a czeget, kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

— **Tejgazdálkodás.** Minden gazda rájött már arra, hogy télen az istállózás következtében a tehének teje ugy mennyiség, mint minőség tekintetében kevesbedik. Ugyan azért felhívjuk a n. é. gazdaközönség b. figyelmét a már 40 év óta legjobb eredményrel használt Kwizda-fele porra és tápanyagra, mely mint táptörlék a tehének tejtelését ugy m. n. ségileg, mint mennyiségileg nagyban előmozdítja. Ezen táptörlék kapható Kwizda Ferencz János cs. és kir. és romániai királyi udvari szállítónál Korneuburgban, Bécs mellett.

dácsol, ha nem tojik? Miért nem kérdezik a leányoktól mit akarnak, hogy akarják? Azt hiszem, a papának már nagyon mindegy volna, csak vinnék már valami módon a leányokat. Hát nem elég baj, ha a leány liberalis; a papának elég, ha a tárczája liberalis.

Kétféle házassági próba, illetőleg mód van kitalásba helyezve; de van ám kétféle farsang is. Egyik a rendes póvel farsang; a másik a tiltott böjtj elite farsang. Hátha a tiltott almába inkább harap Ádám?

Böjtj farsang! ... Hát épen, midőn csak ugy zárt körben, zárt ajtó és lefüggönyözött ablaknál, ugy omelette és limonádé mellett kedélyeskedünk, és a cigány csak ugy „sordino” huzza a talp alá valót.

Kinek telik az időből és az erszényéből, az a kanikulában hólabda helyett fánkkal dobálódzik; a furdókben is megtalálja a reserve és conserve parthikat. A földjéhez lánczolt gazdálkodó ellenben farsangkor betekint a városba, hogy beszerzhesse küzdelmes élete igavonó páját.

Oh Istenem, böjtben vagyunk! Ne tépelődjünk, ne kélölődjünk, ne piruljunk, ne sárguljunk, epétől ne zöldüljünk! ...

A tiszta ragyogó szívárvány színek a korongon hajtva, csak piszkos szürke vegyületet adnak.

Hadd forogjon a világ tengelye, a szerencse kereke, a leány termel. ... Rossz, alkalmatlan társalkodó és tanácsadó a végtelen hosszú szürke sleppben csoszogó „Theoria” néni; hadd ott a faképnél! Szövetkezzél inkább a piros-pozsgás „Practica” leányzóval, mert a pusztán szemlélő csak örökké szürkét lát; nem élvezi a világ színpompáját az: ki rajta nem forog és benne nem mozog!

Vigadjunk tehát a böjtben is! „Isa pur és chomuv vogmuk”!

De minek is mártja magát belé, mit beszél annyit az a sok családalan papa? Mit kotko-

IPARFEJLESZTŐ.

Melléklet a „Debreczen-Nagyváradai Értesítő” 1894. év 9-ik számához.

Szakelődások.

Az a mozgalom, mely hazánk fő- és székvárosában az iparosok szakképzettségének és társadalmi műveltségének fejlesztése, emelése és kultiválása céljából megindult, bár kezdetben, — mint minden új dolog — kevés érdeklődést volt képes felkeltetni, ma már oly általános közkeveltségnek örvend, hogy biztos reményünk van az iránt, miszerint az iparosok szakképzettségének fejlesztésében megindított mozgalom országos leendő.

A megindított mozgalom, mely már tényleg működik is, abból áll, hogy ismeretterjesztő szakelődások tartatnak minden vasárnap, a hol szakférfiak népies alakban az iparosok szakmájába vágó dolgokat ismertetnek úgy elméleti, mint gyakorlati uton.

E szakelődásokat a Nemzeti-Muzeum különböző termeiben tartják, a muzeum tisztviselői, kik népszerű előadások alakjában bemutatják mindazon műkincseket, melyek az ipar fokenkénti fejlődését magukon hordják.

A technologiai Iparmúzeumban szintén tartatnak ily előadások, melyeken a különböző iparágak kiviteli módozatai, eszközei, gépei képezik az előadás tárgyát.

Az előadók tanárok és szakférfiak felolvasásait, hogy oktató formájukat érdekesebbé tegyék s ezáltal az a hallgatók részére maradandó becses birjon, kísérletekkel fűszerezik.

E kísérletek leggyakrabban a modern technikai vívmányoknak, mint kisegítő eszközeiből, segédgépeiből, s mint ilyenek a munkaidő takarékosságára vezető tényezőiből állanak.

E szakelődások erkölcsi értéke első helyen is abban nyilvánul a leghathatósabban, hogy az iparos osztály azon nagy többsége, melynek előtanulmánya igen kevés volt, az előadások alatt korlátolt ismerete kibővül, másodsorban meg abban nyilvánul hathatós sikerrel, hogy izlésük, a külső csin iránti érzékük határozott irányt nyer, a mi későbbi működésüket teljesen a mai kor színvonalára fogja emelni. S miután a megindított szakelődások a műipari kincsek különböző stíl-fajainak ismertetésére és azok boncolgatására is kiterjed, a törekvő iparosok oly ismeretekhez jutnak ezen előadásokon, melyek alkataison fognak igen rövid idő alatt meglátszani.

Mélyen érzik a fő- és székvárosi iparosok ezen szakelődások szükségességét, holott nekik a központban, hol a fogyasztó közönség haladó igénye, a kereskedelem gőcpontja mindennap alkalmat nyújtott arra, hogy iparunkat a haladó modern igényekhez mérten fejlesszék. De mindezeknek dacára átlátják, hogy az a mit tudnak és a mit tudniok kell, ha existenciájukat biztosítani akarják, nem bir oly biztos alappal, hogy tudásuk öntudattal is birjon.

E körülmény nemcsak a fő- és székvárosi iparosaira illik rá, hanem hazánk összes iparosainak. S hogy a vidéki iparossaink s különösen azok, a kik a kereskedelem ismeretterjesztő forgalmától távol esnek, szembeötlően mutatkozik, azt talán indokolnunk sem kell.

E szakelődásokra mulhatlanul szükség van mert bár egy a kultusz- mint a kereskedelemügyi miniszteriumok az utóbbi időben szoros meghagyásokat tettek az iparos tanoncok oktatás szakszerűsítésére, a segédék hiányos képzettségének tovább fejlesztésére, de ismeretes előtűnt az, hogy azok mily lazán hajtatsanak végre. Már pedig ha azt akarjuk, hogy a jelen iparosai létképességüket biztosíthassák első és fő teendő az, hogy ismeretök úgy az elméleti, mint a gyakorlati téren a modern igényeknek megfelelően fejlesszessenek.

Miután nem áll hazánkban mindenhol rendelkezésre oly gazdag gyűjtemény, mint hazánk fővárosában — Budapesten — igen óhajtható lenne, hogy ott is, a hol épen semmi ilyen gyűjtemény nincs, első helyen az iparkamarák, melyek, ha nem is teljes, de részleges, vagy egyes kiválóbb ipari termék modeljével rendelkeznek, ezen szakelődások rendezését kezökbe vegyék. Másodsorban igen kedvező alkalmat nyujtanak ezen szakelődások rendezésére az iparos testületek és körök, melyek összejöveteleit ezek által érdekessé lehetne tenni.

Új dolog, a miről irunk, s igen jól tudjuk azt is, hogy mint ilyen — miután ez öröklött betegségünk — egyelőre nem kedves előtűnt, de legalább feygyünk egy kísérletet, mert meg vagyunk győződve róla, hogy az első, ha nem is, de a többi teljes mértékben sikerülni fog.

Probatum est.

V.

A Debreczenben 1894. augusztus hó 18-tól szeptember hó 2-áig rendezendő országos tanszerkiállítás részletes tervezete.

(Folytatás.)

G) Emberbaráti tan- és nevelő-intézetek.

a) Az emberbaráti tan- és nevelő-intézetek belső berendezései, butorzatai, felszerelése, tankönyvei, vezérkönyvei, tanszeri, taneszközei, szemléltető képei, térképei, nevelő és oktató segédesszközei és gépei. A foglalkozások különböző neveit és fokozatait feltüntető munkasorozatok osztályonként csoportosított gyűjteménye. Módszeres eljárások összeállításai. Az e körbe tartozó szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok, emberbaráti tan- és nevelő-intézeteket ismertető és terjesztő füzetek.

b) Részletes tan- és óratervek, tananyag, munkabeosztás és fokozatos tanmenet. Az intézetek belélete és erre vonatkozó graphikus táblázatok, a növendékek 189³/₄. tanévi írásbeli, rajzi és kézimunka dolgozatai. Régi és új módszeres eljárások, szervezeti szabályzatok stb.

c) Az emberbaráti tan- és nevelő-intézetek épületeiről, termeiről fölvett fényképek. Az épületek beosztásáról, udvarról, kertről, torna- és játszótéréről készített alap- és térrajzok. Az iskolák fenntartásának részletes költségvetései, történeti fejlődését feltüntető adatok. (Évkönyvek, értesítők stb.)

III. Szakiskolák.

A) Kisdodovóképző intézetek.

a) A kisdodovóképző intézetek belső berendezése, butorzatok, felszerelések. Tanszeri, taneszközei, tan- és vezérkönyvek, foglalkoztató eszközök, játékok, minták, szemléltető képek, térképek, állat-, növény- és ásványgyűjtemények. A módszeres eljárások és nemek tárgyainak csoportosított gyűjteménye. Az e csoportba tartozó szakirodalom termékei: u. m. dalos- és játékkönyvek, szakkönyvek, szaklapok és folyóiratok.

b) A kisdodovóképző intézetek fokozatos tanmenete, óraterve, tananyag- és munkabeosztása. A tanulók 189³/₄. tanévi írásbeli, rajzi és munka dolgozatai. A növendékek és tanerők graphikus táblázata, a képző intézetek beléletei kimutatása, régi és új módszeres eljárások, foglalkozások.

c) A kisdodovóképző intézetekről fölvett fényképek. Az épületek, udvar, torna- és játszótérek, kertek alap- és térrajzai. Ezen intézetek fejlődése történetét feltüntető adatok, szabályzatok. Az internátussal egybekötött intézetek berendezését feltüntető fényképek, felszereléseket magukban foglaló kimutatások, költségvetések stb.

Az állandó és nyári menedékházi dajkaképző tanfolyamok és bonno-szemináriumok részéről: azok tanszeri, taneszközei, szemléltetési eszközei stb.

Az eredményt feltüntető kimutatások az 189³/₄. tanév végéig.

A tanfolyamokat végzett növendékek által készített alaki munkák fokozata.

B) Elemi iskolai tanító- és tanítónőképző intézetek (munkamester-nőképző tanfolyamok).

a) Ezen intézetek belső berendezéséhez tartozó butorzatok, felszerelések. Tanszeri, taneszközei, tankönyvek, szemléltetési képek, térképek, állat-, növény- és ásványgyűjtemények. A gyakorlati kiképzés eszközei, fokozatosan csoportosítva. Az e körbe tartozó szakirodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok stb.

b) Ezen tanintézetek részletes tan- és óratervei, tananyag-beosztás, fokozatos tanmenetek, a növendékek 189³/₄. tanévi írásbeli, rajzi és kézimunka dolgozatai. A növendékek állapotának graphikus táblázata, az iskolák beléletei kimutatása, az internátussal egybekötött tanintézetek szabályzata, költségvetése stb.

c) A képző-intézetek külső épületeinek, tan- és munkatermeinek fényképekben való bemutatása. Udvar, kert, torna- és játszótérek alap- és térrajza. Az intézetek fejlődésének történetét feltüntető adatok. (Évi értesítők, évkönyvek, okmányok stb.)

C) Polgári iskolai tanító- és tanítónőképző intézetek és szaktanfolyamok.

E csoport kiállításánál az elemi képző intézeteknél elmondottak szolgálnak irányadóul.

D) Alsófoku- és középgazdasági szakoktatás.

a) Ezen tanintézetek belső berendezéséhez tartozó butorzatok, felszerelések, tankönyvek, tanszeri, taneszközei, gazdasági gépek (vagy mintáik) és segédesszközei, szemléltetési képek, minták, állat-, növény- és ásványgyűjtemények, mezői, kert magvak gyűjteményei. Az e körbe tartozó szakiro-

dalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok és szakértkezések, táblázatok, ábrák.

b) Részletes tan- és óratervek, tananyag és munkabeosztás, fokozatos tanmenet, az intézet beléletei kimutatásai. A növendékek 189³/₄. tanévi írásbeli, rajzi és munka-programm dolgozatai, a növendékek állapotának graphikus táblázata. Az internátusok tervezete, költségvetése és beléleteire vonatkozó adatok.

c) Az intézetek épületeiről fölvett fényképek. Udvar, kert, melléképületek alap- és térrajza. Torna- és játszótérek s ezek felszereléseinek alap- és térrajza. Az intézet fejlődésének történetét feltüntető adatok. (Értesítők, évkönyvek).

E) Alsófoku- és középkereskedelmi iskolák és szaktanfolyamok.

a) Ezen tanintézetek belső berendezéséhez tartozó felszerelések és butorzatok. Tankönyvek, tanszeri, taneszközei, szemléltetési eszközök, minták és képek, térképek. Állat-, növény- és ásványgyűjtemények, az áruismeret körébe tartozó gyűjtemények. Chemiai és physikai laboratorium. Az e körbe tartozó hazai és külföldi szakirodalmi termékek: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok, szakértkezések stb.

b) A kereskedelmi iskolák, szaktanfolyamok részletes tan- és óratervei, részletes tanmenete, tananyag- és munka-beosztás. A növendékek írásbeli, könyvelési, rajzi dolgozatai, természetismereti gyakorlatok. A növendékek állapotának graphikus táblázata. Az internátusok tervezete, költségvetése, felszereléseinek leírásban, mintákban, képekben bemutatása.

c) Az épületek és termek fényképei, udvar, kert, játszó- és tornatermek alap- és térrajzai. Az intézet fejlődése történetét feltüntető adalékok. (Évi értesítők és évkönyvek).

D) Ipariskolák.

1. Iparostanoncziskolák.

a) Az iparostanoncziskolák belső berendezéséhez tartozó felszerelések, butorzatok. Tankönyvek, tanszeri, taneszközei, szemléltetési képek, tárgyak, segédgépek vagy ezek mintái, térképek. Az e körbe tartozó szakirodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok és szakértkezések.

b) Az iparos tanoncziskolák részletes tan- és óraterve, tanmenete, részletes tananyag-beosztás és munka beosztási tervezet. A növendékek 189³/₄. tanévi írásbeli és szakrajzi dolgozatai, a különböző iparágak tanonczainak munkái. Az iskolák beléletei kimutatása a tanonczok állapotát jelző graphikus táblázati kimutatások. Az iskolák költségvetése, igazgatására vonatkozó kezelési iratok és nyomtatványok.

c) Az épületek, tantermek, nevezetesebb gyűjtemények fényképei. Az iparos tanoncziskolák történeti fejlődésének adalékai. (Évi értesítők, évkönyvek).

2. Iparos-szakiskolák.

a) Iparos-szakiskolák belső berendezéséhez tartozó felszerelések és butorzatok. Tankönyvek, tanszeri, taneszközei, a tanításhoz tartozó segédgépek, vagy ezek mintái, szakminta-gyűjtemények, rajzminták, modellek, szemléltetési képek. Munkafokozatok gyűjteménye és munkaprogramm. Az e körbe tartozó szakirodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok, szakértkezletek stb.

b) Az iparos szakiskolák részletes tan- és óraterve, részletes tanmenete, az oktatás módszerének, fokozatos menetének bemutatása. A tanulók 189³/₄. tanévi írásbeli, szakrajzi dolgozatainak és munkáinak bemutatása. Az iskola beléletei kimutatása, a növendékek állapotát feltüntető graphikus táblázatok. Az iskolák szervezeti szabályzata, költségvetése és igazgatására vonatkozó ügykezelési iratok és nyomtatványok.

c) Iparos szakiskolák épületeinek külsejéről, tan- és munkatermeiről fölvett fényképek. Adatok az iskola történeti fejlődéséről. (Évi értesítők és évkönyvek) stb.

IV. A középiskolai oktatás és ezzel kapcsolatosan a tanárképzés.

a) Ezen csoportban kiállítandók a tanintézetek belső berendezéséhez tartozó összes tárgyak, (például butorzatok s több effélék). Tankönyvek, tanszeri, taneszközei, a szemléltető oktatáshoz tartozó képek, minták, térképek, segédesszközei és gépek. Egyes gyűjtemények vagy tárgyak a természetrajzi, földrajzi, chemiai, phisikai, geometriai, matematikai, mértani és szabadkézi rajzi, történelmi, philologiai oktatás és a testi nevelés köréből. Ezen gyűjteményekből kiállítandók a minimális normál gyűjtemények, vagy ha ezzel nem rendelkeznek a tanintézetek, az esetben elfogad a rendezőség részleges gyűjteményeket, vagy egyes tárgyakat is, melyekből esetleg összeállítandja a minimális nor-

mál gyűjteményeket. A középiskolai nevelés és oktatásra, valamint ezzel kapcsolatosan a tanárképzésre vonatkozó szakirodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok, szakértkezések stb.

b) A középiskolai nevelés és oktatás ezzel kapcsolatosan a tanárképzés részletes tan- és óraterve, fokozatos tanmenete, tananyag-beosztása. Módszeres eljárások s ezekkel összefüggésben a tanárok által szerkesztett és feltalált segédesszközei, valamint a tanárok magángyűjteményei és irodalmi működésük termékeinek egy-egy példánya. A tanuló ifjuság 189³/₄. tanévi dolgozatai az összes tantárgyakból: u. m. írásbeli, rajzi és természetismereti gyakorlatok. Ifjusági könyvtárak és ezek lajstromai. A növendékek állapotáról graphikus táblázatok. A tanintézetek beléleteit feltüntető adatok, az intézetek szabályzata, az internátusok tervezete és ezek költségvetése. Ügykezelési iratok és nyomtatványok.

c) A tanintézetek épületeiről, nevezetesebb termeiről fölvett fényképek. Udvar, kert, torna- és játszótérek alap- és térrajzai. Az épületeket és ezekben elhelyezett termeket, internátust, kísérleti termeket, tornát stb. feltüntető alaprajzok. A tanintézetek régi épületeiről fölvett képek, tanítási eszközök és tanszeri, tankönyvek bemutatása korszakonként. A tanintézetek történeti fejlődésének adatai: u. m. évkönyvek, évi értesítők, jegyzőkönyvek, régi tantervek, tanmenetek, tankönyvjegyzékek, adománylevelek stb.

V. Tankerületek vagy vidékek szerint csoportosított vegyes kiállítás.

a) Tankerületek és egyes vidékek nevezetesebb tanintézeteinek belső berendezése, butorzata. Tankönyvek, tanszeri és taneszközei, szemléltetési képek, térképek, állat-, növény- és ásványgyűjtemények stb. Tankerületi és vidéki tanügyi irodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok stb.

b) A tankerületekben levő iskolák részletes tan- és óraterve, tanmenete, tananyag-beosztása, módszeres eljárások stb. Régi tankönyvek, tanszeri, taneszközei, tanmenetek, módszeres eljárások és tanügyi irodalmi termékek korszakonként csoportosított bemutatása. A növendékek munkálatai az 189³/₄. tanévről, a növendékek, tanintézetek, tanítók, tanárok állapotát feltüntető graphikus táblázatok. Tankerületi ügykezelési iratok és nyomtatványok.

c) A tankerületek iskoláinak épületeiről, fölvett fényképek. Az épületek beosztásáról, udvar, kert, torna- és játszótérekről fölvett alap- és térrajzok. A tankerület tanügyi-történetének adalékai (monographiák) stb.

VI. Testi nevelés.

a) Egy mintaszerűen berendezett családi gyermekszoba összes butorzataival, felszereléseivel, gyermek-ápolási, élelmezési és ruházati czikkeivel; házi gyermekgyógyszerek és ezek alkalmazását ismertető iratok, utasítások. Torna- és játékszerek gyűjteménye. Iskolai és házi tornaszerek, az iskolai gyógytornászati szeri. A torna- és játékirodalom termékei: u. m. szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok stb.

b) A torna és játék fokozatos tanmenete, tananyag-beosztása a kibocsátott és ismert tantervek alapján. A tanuló ifjuságról fölvett erőmértékek táblázatos kimutatása.

c) Tornacsarnokok, játéktérek fényképei, alap- és térrajzai. A tornatanítás történeti fejlődésének adatai.

VII. Tanszergyárosok, iparosok, kiadók és kereskedők czégek szerinti kiállítása.

E csoportban részt vehet minden hazai tanszergyáros, iparos, kiadó és kereskedő, és pedig mindenik bemutathatja összes tárgyait az általa küldött szekrényekben csoportosítva; köteles azonban kiadványainak egy-egy példányát a rendező bizottságnak, a főcsoportban leendő elhelyezés végett átadni, miért külön térjárt nem fizet.

(Vége köv.)

IPAROS HÍREK.

— **A debreczeni munka-iskola.** A f. hó 11-én megalakult „kézügyesítő egyesület” a fő-reáliskola egyik helyiségében megnyitandó munka-iskola berendezésén működik. A munka-iskola tényleges működését f. hó 28-án délután fogja megkezdeni.

— **Aranytermelésünk.** Az állami aranybányák az elmúlt évben összesen 1442 kilogramm nyersaranyat termeltek. E mennyiség majd kétszerese az előző évek produkciójának. A bányák múlt évi termelésének tiszta eredménye egy millió forinttal nagyobb, mint az 1892-diki eredmény s ez a körülmény — kivált ha az ezüstbányászat hanyatlását számba vesszük — igen örvendetes.

Tudakozó.

Tek. Szerkesztő ur! Becses lapjának legutóbbi számában olvasám a Debreczenben folyó évi augusztus hó 18-tól — szeptember hó 2-ig — rendezendő országos tanszerkiállítás részletes programját. E programban föl vannak említve a különböző iskolai butorok, taneszközök stb. Ugyan kérem legyen szives nekem a szerkesztő ur tudomásomra hozni, melyek azon butorok, taneszközök, melyek általam is, ki igen óhajtánék a kiállításon részt venni, kiállítások lennének.

Egy asztalos mester.

Készséggel állunk hozzánt intézett kérdésének teljes és kimerítő felelet adására. Az országos tanszerkiállítás bemutatathatók: iskolai szekrények, iskolai padok, asztalok, ládák, fali ruhatartó polcok, térféltartó keretek, ládák stb. A taneszközök közül feketetáblák állvánnyal, rajztáblák, különböző alakú és nagyságú vonalzó, rajzeszközök stb. Igen óhajtandó lenne, hogy hazai iparosaink mentől tömegesebben vegyenek e kiállításon részt, mert ez által az ügynek igen nagy szolgálatot tennének. Az e tárgyban hozzánt intézendő kérdésekre ugy ezen rovatban, mint magán levelezés útján is szivesen állunk az érdeklődők rendelkezésére.

Tek. Szerkesztő ur! Tudomásomra jutott, hogy az itt helyben rendezendő orsz. tanszerkiállítás tárgyainak elhelyezésénél kárpitos munkára van szükség. Ugyan kérem nem lenne szives velem tudatni, hogy mikből fog a kárpitos munka állani, miután ideje korán szeretnék annak elnyerése tárgyában lépéseket tenni.

Egy kárpitos.

Miután e tárgyban, bár tudomásunk szerint a kiállítás előkészítő bizottságok szót ugyan folytattak, de végleges intézkedést csak a rendező bizottság tehet, nem vagyunk most abban a helyzetben, hogy Önnek a kívánt részletes felvilágosítást megadhassuk. Majd annak idején a megalakítandó orsz. rendező bizottság ebben is határozandó, a mit mulhatlanul közölni fogunk.

Közli a szerkesztő.

S z i n h á z.

Febr. 19-én adatott „Brankovics György” történelmi színmű Obernyik Károlytól. Kíváncsian néztünk e darab elé, mely megpróbálja az azzal birkozó művészt. Csak, ki Brankovicsot személyesíté, meglátázt, hogy ambícióval lépett a színpadra; a komoly tanulmány sem hiányzott játékból, s meg vagyunk róla győződve, hogy ha még egyszer színre hoztatnák e darab, sok fogyatkozástól menten hallhatnánk Csikittől Brankovicsot. Arday Ida Marája szépen volt átgondolva, megjatsza is, de a közönség nem volt hangolva sem az ő, sem a másik játéka. Két dolgot kívánunk itt megjegyezni: első, hogy nem értjük minő lelkiállás ember lehet az, ki az egész színház közönségének rossz tekintetét maga ellen zúdítja folytonos, hangos fecsegésével; a másik az: visszautasítunk, bárkitől jött legyen is az a színpadról, minden izelenséget, bármily fajta darabban, annyival inkább Brankovicsban; honnan veszi magának a jogot bárki fia is egy komoly darab keretében a „vén s katalya”-féle kifejezések használatára. Van ezirksz, van zengeráj: tessék oda menni s ott szerezni ily dolgokkal magának tapsot. Tiszai urnak figyelmét felhívjuk az ily sültelenségek ismétlésének megszüntetésére.

Febr. 20-án Dumas Sándor „Francillon” ez. színműve. Cserni k. a. a czimszerop személyesítője szépen játszotta. Julia előadása óta nagyot haladt; szépen tagolva beszél, komolysággal deklamál; arczjátéka ma már számításba jöhet. S a mi legfőbb, átértette e darabot, sőt egy pár helyütt kifogástalanul játszott. Emlékünkben él még Szakál Rózsa és Békési Rózsa ily nemű alakításai, mondhatjuk, hogy Cserni k. a. elfeledtette őket velünk ez estén egészen. A közönség elismerésével nem volt fukar; taps, kiállítás bőven jutott a kisasszonynak. Különbön jövő számunkban bővebben foglalkozunk művészi szemólyiségével. Cserni k. a. után mindjárt első Sándor Emil, értelmes beszédével, rokonszenv alakításával. Kiss Irén k. a. nem tudott felmelegedni; mintha félt volna az egyénitétől, mely nélkül pedig művésznő nem lehet. Ha helytelenül játsza is el valaki a keze közt levő szerepet, de látszik rajta a tanulmány: könnyű másként alakítani máskor, de ki nem mer hozzáfogni a domborításához — biz annak félszesegei, kiválólag egy más feltűnő alakító mellett — jobban felülnek. Legyen meggyőződve a kisasszony, hogy tollunkat a legtisztább rokonszenv vezeti. Telt ház előtt, összevágó előadást szivesen konstatálunk.

Nyilas.

Február 21. A „Huszárszerlem” előadásával kapcsolatban Pécskay Lajos fogadalmú művész mutatta be magát a debreczeni közönségnek. A lelkes fogadtatás, mely a jeles gyermek tehetségének és szorgalmának szolt, bizonyára buzdításul fog szolgálni jövő művészeti pályáján; a melyet bizást megjósolhatunk neki azon esetre, ha tanulmányait komoly igyekezettel s főleg vas szorgalommal folytatja, mert csak az esetben kerülheti el a csodagyermekek rendszerét, kik a közönség elkényeztetése folytán olbiza-

kodva rendszeren a dilettantizmus egészen középszerű fokára süllyednek. Éppen azért a nagy sikert és tetszés-vihart, mely minden izben ráadást kívánt a fiatal művésztől, szivesen konstatáljuk; s megjegyezzük, hogy részünkről is a technica oly magas fokát észlelvén, benne a művészi egyéniséget kerestük már. S éppen ez az, mely Pécskay Lajosban egyelőre még a gyermeket elárulja. A temperamentum megvan benne, de a szív és az értelem gondos tanulmányozás által még csak ezután lesz kifejlesztendő. A Vieuxtemps hangversenyt nagyobb kedvvel és készütséggel adta elő, mint a különben igen hálás Wieniawsky Faust ábrándot. A flageolette hangok tisztasága valóban meglepő, az octav- és accordmenteknek a legmagasabb technikai készütséget is igénybe vevő nehézségeit egész könnyűséggel látszott legyőzni; oly nehézségek, melyeknél valóban a teljesen kifogástalan tisztaságot még nagy művészeknél sem követelhetjük meg egészen. Idővel talán a vonóvezetésben is nagyobb könnyűséget, fesztelenséget sajátítván el, röviden összefoglalva kimondhatjuk, hogy a 15 éves Pécskay Lajos, ha az általa megkezdett helyes uton tovább halad, a magyar művészetnek még díszére fog válni.

A „Huszárszerlem” előadása, eltekintve a második felvonás elején előfordult súlyos rendezési hibától, meglehetősen sikerült estét képezte a színtársulatnak. Cserni Berta, mint Anna, egész helyesen fogta fel szerepét s első felvonásbeli kifakadásával zajos sikert aratott. Rózsahogyi Kálmán legapróbb részletekig kidolgozott Dér Pistája egyik legsikerültebb alakítása. Tiszelteli ez alkalommal szívélyes ovációban részesítették a fiatal művészt, ki az első felvonás elején felnyújtott babérkoszorút csak hosszabb habozás után volt hajlandó átvenni.

A többi szereplők többé-kevésbé szintén megállították helyüket, az előadást meglehetősen nagy számú közönség nézte végig.

Vonós.

— **Az egyetem és Emke javára rendezett hangverseny.** Irni e hangversenyről, melyet Debreczen elite közönsége rendezett nagy feladat. Igen nagy feladat, mert oly szereplő egyéniségekkel és egyedekkel van dolgunk, kik azon körben, melyben fölléptek, a szó valódi értelmében, rutinirt művészek. A hangverseny, melyik pontja volt szebb, melyik aratot legnagyobb sikert, a szereplők melyikének dobta volna „Páris” az almát? megoldhatatlan kérdések. Mindeniknek. Általános és közönséges kifejezés, de ezt kell használnunk, mert maga a hallgatóság tanítta rá, az ő virágoskor özőnővel, melylyel elhalmozta a szereplőket, nem tudván közöltük különbséget tenni, mint mi. De hát kezdjünk bele a részletekbe. Nyitány: előadta Czapek vezetőse alatt a 39. gy. ezred zenekara; ugy az előadás technikája, mint a hatás, mit tett, nagyszerű volt. VI. Sonata W. K. M.-től előadták Degenfeld Anna grófnő, és Dr. Puky E. . . . Ne hagyj cserben tolam . . . mit irjak . . . igen . . . művészi volt. Népdal egyveleg, előadta a debreczeni daleylyet a töle megszokott precizitással, mely frenetikus tapsra ragadta a közönséget. A pünkösdi királynő. Élőkép. A magyar népiélet különböző és festői viselete, ezek összeállítás meglepő volt. Hát még a szereplők, mily gyönyörűek voltak! Hja ezekről irni hasábotkat lehetne . . . Nem folytatunk tovább, nem mert sem helyünk, sem gondolatunk nincs kellőképen méltányolni e művészi estélyt. A rendezőség, a szereplők e kettős szent célért, mely ma minden magyar szívet tette serkent, dícsőretet érdemelnek. A hazafias czél, melyért e magas nívón álló művészi estélyben részesítettek, adja meg számukra a babórt.

Kupidó.

— **Színházi műsor.** Vasárnap Febr. 25. „Orpheus” operette Kopácsyval bérlet 118. — Hétfőn Febr. 26. „Üdvöske operette Kopácsyval bérlet 119. — Kedden Febr. 27. „Lili” énekes vigjáték Kopácsyval bérlet 120. — Szerdán Febr. 28-án „Fernande” színmű bérlet 121. — Csütörtökön Márt. 1. „Libapásztor” Forrai operettje bérlet 122. — Pénteken Márt. 2. „Hamupipőke” gyermekelőadás bérlet színet lesz helyár. — Szombaton Márt. 3. „Libapásztor operette bérlet 123. — Vasárnap Márt. 4. „Libapásztor.”

VEGYES.

— **A népfelkelők jelentkezése.** A népfelkelők jelentkezési kötelezettségét megállapító 1893. XXXVII. t. cikk végrehajtása tárgyában a honvédelmi miniszter az összes törvényhatóságokhoz és népfelkelési járásparancsuokhoz a legutóbbi napokban oly czélból bocsátott ki körrendeletet, hogy ennek alapján a jelentkezésre köteles népfelkelők részére a jelentkezési állomásokat a járási tisztviselők, a népfelkelési parancsnokságokkal egyetértőleg megállapítsák. Hogy a népfelkelő egyéneknek évenkénti egyszeri jelentkezését megkönnyítsék, a megyének közigazgatási járásai a szükséghez képest egy vagy több jelentkezési körre lesznek felosztva, azonkívül minden ily jelentkezési körön belül az illetők részére egy-egy jelentkezési állomás lesz. A körnek jelentkező állomását a közlekedési viszonyok figyelembe vétele mellett lehetőleg a körön belül kell kijelölni és pedig akként, hogy a népfelkelők, a jelentkezésre szükséges idő beszámításával lakóhelyükről egy nap alatt a jelentkező állomásra és onnan vissza is utazhassanak.

— **Ujhelyi Andor** a h-dorogi gör. kat. ujonnan választott lelkésze e napokban foglalta el

hivatalát. Maga e száraz tény is nagy örömet szerez a g. katolikusoknak; hát még annak tudata, hogy egy talpig magyar érzelmű igazi gavallér ember az ujonnan választott lelkész. — Gratulálunk a dorogiaknak.

— **Az izr. hitközség vágóhidja.** A debreczeni izraelita hitközség, a saját rituális czéljaira, a Pásti-közben, vágóhidat szándékozik felállítani. Miután a vágóhid felállítása ellen a szomszédok nevében Szabó Antal tiltakozott, tiltakozásában egészség-ellenesnek jelezvén a vágóhidat, a szük utcában, a város hatósága az ügyet, helyszíni szemle megtartása és véleményezés végett kiadta a mérnöki hivatalnak.

Irodalom és művészet.

— **Lapunk zártakor** kaptuk csak meg Szél Farkasnak Besenyei György által írt „Bihari Remete vagy A világ így megyen” és „Holmi” cz. kiadásban munkáit. Addig is míg visszatérünk részletesen szerzőnek nagybecsű dolgozatára melegen ajánljuk e könyvet az irodalom pártfogóinak figyelmébe.

— **Uj lap.** A f. é. Augusztus havi országos tanszerkiállítás alkalmából „Országos tanszerkiállítási Értesítő” cz. alatt, Márcz. 15-től a kiállítás bezártáig, Vántsa György, ki lapunknak is felelős szerkesztője — szerkesztésébe, Zicherman Herman lapunk kiadó tulajdonosa kiadásában, a kiállításra vonatkozó mindennemű tudni valókat magában foglaló új lap jelenik meg. A kiállítási értesítő megjelenik hetenként egyszer Csütörtök n; előfizetési ára 3 korona.

Debreczeni piac.

Gabona árak.

1894. Február hó 20-án.

	Felső ár	Közép ár	Alsó ár
Búza	7.00	6.80	6.60
Kétszeres	5.80	5.60	5.50
Rozs	5.—	4.90	4.80
Árpa	6.70	5.80	5.60
Zab	6.50	6.40	6.30.
Tengeri	4.20	4.10	4.—
Köles	4.50	—	—
Köleskása	9.—	—	—
Burgonya	2.—	—	—

(Egy zsák burgonya — frt — kr.)

Sertésvásár.

Felhajtatott 5850 db., eladatott 2200 db. Ár: sovány sertés páronként egy évesig 15—25, másfél évesig 25—35, két évesig 35—45, öreg 45 60 frt. Kőversertés kilója 43—45 kr. Üzleti irány élénk.

Húsárak.

Marhahús egy kiló 42—44—48—52—54 kr. Borjúhús 54—60 kr. Sertésbús 48—56 kr. Juh hús — kr. — Szalonna métermázsa 44—47, háj 47—50 frt.

Szarvasmarha és lóvásár.

Ló felhajtatott 1270 db., eladatott 220 db. Marha felhajtatott 1900 db., eladatott 390 db.

Napszámárak.

Férfi ellátással — 50, ellátás nélkül — 80, nő ellátással 20, ellátás nélkül 30 kr. Gyermekek ellátással 20, ellátás nélkül 30 kr.

Kis lutri. 1894. Február 17-én.

Prága	79	7	26	68	56
Lemberg	27	1	22	86	18
Szeben	39	41	8	10	33

Szerkesztői üzenetek.

— **Hugom.** Mindkét előttünk igen kedves és becses levelét megkaptuk. Az elsővel küldött ezikk lapunk jövő számában jönni fog. Második levelére, a mit nagyon vártunk, válaszuk a postára adatott. Fogadja itt is hálás köszönetünket, a viszont látásig.

— **Kis hamis.** Haragszik? Azt ne tegye, mert „a türelem rózsát terem.” Dolgunk igen sok lévén, nem dolgozhattuk át küldeményeit. „De a mi késik, nem mulik.”

— **Cserni k. a. számára.** „Francillon” előadása alkalmával, nem is első, s hiszem, nem is utolsó imádója a következő rigmust küldte be hozzánk:

Cserni, Cserni, Cserni!
Tapsot, szívet nyerni,
Vagy bilincsebe verni,
Hamisul elesenni
— Se száma, se szeri —
Könnyű neked, semmi.

Cserni, Cserni, Cserni!
Nyerni, verni, cserni:
Bliktri; de tetézni
Tapsot, s megörzeni
A szíveket: e ni —
Ez a nagy kunszt — Cserni!

Klió.

— Gondi Károly urnak. Teljesen rendben vagyunk a dologgal. Becsületes embert kaptunk.
— **Király P.** Jött biz az, bár, ha tudtuk volna, hogy minden helyi lap minket megelőz, nem szedettük volna ki sem.
— **Szomorú füz.** Levél megy Hétfőn, vagy Kedden.

Felelősszerkesztő: **Vántsa György.**
Kiadótulajdonos: **Zicherman Herman.**

NYILTTÉR.

Henneberg G. (csász. kir. udvariszállító) **selyemgyára** Zürichben, privát megrendelőknek közvetlenül lakására szállít: fekete, fehér és színes selyem-szőveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban) Minták postafordultával küldetnek. Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

A M. K. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA.

GŐZCSÉPLŐGARNITURÁK,

hengerkazános

Lokomobilok,

szalmakazalozó-gépek,

gőzkukoriczamorzsolók, Stibor-kőfűrészek

mindig csak

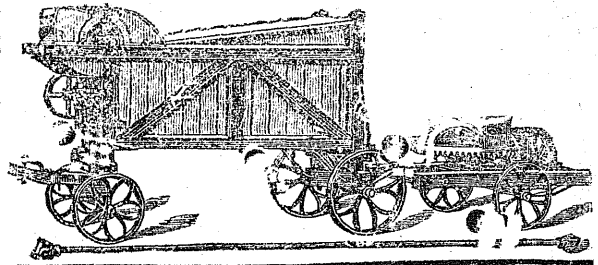
A M. K. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA

vezérigénységénél

Budapest, VIII., József-körút 41. sz. a.

rendelendők meg. (201)6—8.

Összes gazdasági gépek
elsőrangú minőségben.

saját hazai gyártmány

Kedvező feltételek!

Gőzcséplőgépek

Legutányosabb árak!

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.
Gyártelep: KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 7.

184. ügyszám. 4. letétszám.
1894. 1894.

Pályadíjakat
illető hivatalos elismervény

arról, hogy fenti ügy- és letéti számú jegyzőkönyv szerint, a „Pénz és Föld” című szaklap kiadó-tulajdonosa, 500 ötszáz ezüst koronát, az említett szaklap f. évi február 15-én megjelent számában hirdettét öt közérdekű pályakérdés nyertes megfűtőinek, a „Pénz és Föld” (szaklap Magyarország jelzőleg éz földbirtok forgalmának előmozdítására) szerkesztősége által, a „Pénz és Föld”-ben (szerkesztőség Budapest, vászi-körút 39.) közzétett pályázati feltételek értelmében, 200, 100, 100, 50 és 50 ezüst koronával való jutalmazása czéljából, készpénzben őrizetül átadott.

Budapest, 1894, egyeznyolcezszázkilenczven-negyedik év február hó 15, tizenötödik napján

Steinbach István
kir. közjegyző
Budapest, Gizella-tér 1.

(P. H.)
„Pénz és Föld”

Kiadás 65 000 közjegyzőileg hitelesítve.
(Hatvanötezer példány.)

Előfizetési díj egy egész évre 3 frt. o. é.

Dijmentesen

küldjük lapunk összes előfizetőinek a csak nálunk kapható Magyarország e nemből egyedüli térképét, melyben minden egyes megye termelési ágai pontosan ki vannak mutatva. Ezen térképünk hátlapján Magyarország 400 eladó birtoka van kitüntetve.

Hirdetések

dúsan hoznak pénzt
a „Pénz és Föld”-ben.
való közzététel által.

Magyarország földbirtokosai leg-
hasznosabb szaklapja!

Kiadóhivatal:
Budapest, Váci-körút 39. szám.

(49.) 1—2.

RICKL JÓZSEF ZELMOS

DEBRECZEN,

ajánlja:

francia, magyar

Lucernát vörös Lóherét,

valódi

Oberndorfi répa-magot, muhar,

angol és francia

fűmagvakat,

kitűnő Gépolajat

és kocsikenőcsöt,

kék követ,

legjutányosabb árak mellett.

(7.)

Férfi Chiffon ingek

a hírneves SCHROLL-féle Chiffonból

1 frt 90, 2 frt 20, 2 frt 60 kr.

Gallérok, kézelők, nyakkendők.

Harisnyák, keztük.

NŐI BLOUSOK.

Kész mosó gyermekruhácskák.

BRASSÓI POSZTÓK,

Tricot, Peruvien és Doskin

SZABÓ LAJOS FIAI

üzégnél.

(28.) 46—?

Thieszen H. tapeta gyári

raktárába a tapettirozáshoz egy

TANULÓ

kerestetik. Megkivántatik, hogy az illető legalább 14—15 éves legyen, ugyszintén kellő iskolával birjon.

Értekezhetni Péterfia-utca 979. sz.

alatt d. e. 9—12 ig.

(42.) 2—3.

CIMBALOM- KEDVELŐKNEK van szerencsém szabad, hírneves „Centrális” cimbalmaim pedál vagy a nélkül melegen ajánlani. A „CENTRÁL”-cimbalom azon jó sajátossággal bír, hogy megóvja a fenéknek megperdesztését és elhárítja az örökös hangolást. Tekintve veendő, hogy hangszerüzlet szak- és célszerű berendezését és az anyagok nagybani, olcsó beszerzését, illetőleg azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártmányaimat feltehetőleg a legelőbb vételre bocsáthatom forgalomba, mint bárki. Fel kell még említenem, hogy begyakorolt munkásaim által, felügyelet alatt készíttetnek. Árjegyzékkel készséggel szolgál.

APPEL IGNÁC, BUDAPEST, gróf Károlyi-utca 5. szám. (Alapított 1871-ben.) (125.) 20—20.

HIRDETME NY.

A h-nánási határban a várostól ¼ óra járásra a vasút állomás közelében eső jó forgalmu s igen jó gyógyvizű fürdő-telep, mely áll egy 11 öl hosszú fürdőházból, melyben van egy kazán-ház, öt szoba 8 fürdő-káddal, egy 12 öl hosszú egészen új díszes épület, melyben van 5 szoba, 2 konyha, 1 nagy terem, 1 terasz beüvegezve, 1 teljesen új fedett teke-pálya és a telephez 10 cat. hold kitűnő szántóföld, mely részben kert és legelő, — és a fürdőhöz tartozó összes berendezések, 1894. évi május 1-től 1 vagy több évre hasznosbérbe kiadandó esetleg örökáron is eladó, bérelni, illetve venni szándékozzók értekezhetnek H.-Nánáson 774. szám alatt **K. Nagy Lajos** tulajdonossal.

(46.) 1—3.

ELSŐ TOKAJI BORKIVITELI TÁRSASÁG TOKAJ.

Ajánlja

tokaji csemege-

és

gyógyborait,

valamint azok tiszta párlatát, a magy. kir. vizezellérdében készült

tokaj-hegyaljai

GYÓGY-COGNACOT

Főeladás Debreczenben:

POSSZERT JÁNOS

borkereskedésében,

Piacz-utca 1903. szám.

(37.) 1—5.

183. szám.

Az **ISTVÁN** gőzmalom-társulat

ÖRLEMÉNYEINEK

ÁR JEGYZÉKE

Szám	Kötelezettség és engedély nélkül készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100 kiló		Zsákkal együtt 85 kiló	
		frt	kr	frt	kr
A.	Asztali dara nagyszemű	14	—	—	—
B.	Szinte „ aprószemű	13	40	—	—
0	Királyliszt	13	40	—	—
1	Lángliszt kivonat	12	40	—	—
2	Elsőrendű zsemlyeliszt	11	60	—	—
3	Zsemlyeliszt	11	20	—	—
4	Elsőrendű kenyérliszt	10	80	—	—
5	Közép kenyérliszt	10	20	—	—
6	Kenyérliszt	9	40	—	—
7	Barna kenyérliszt	7	60	—	—
8	Takarmányliszt	6	—	—	—
11	Finom korpa zsákkal	3	80	—	—
11	„ „ „ zsák nélkül	—	—	—	—
12	Durva korpa zsákkal	3	80	—	—
12	„ „ „ zsák nélkül	—	—	—	—
	Csirke búza zsák nélkül	—	—	—	—

A zsákok súlytartalma, — teljsúlyt tisztaságnak véve.

A. B. 0—6. számig 85 kiló.

7. és 8. szám 70 „

11. 12. 50 „

Debreczen, 1894. Február 16.

(9.) 7.

9 dísz- és 2 arany, 13 ezüst elismerő okmány.

Kwizda-féle Kornenburgi marha-táppor.

Lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Egész dobozzal 70 kr., — fél dobozzal 35 kr.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban ótvágyhiánytól, rossz emésztéstől, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelőképeség fokozása czéljából.

Kapható minden gyógyszerárban és drogistánál.

Tessék a főnnebbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni:

KWIZDA-féle Kornenburgi marha-táppor.

Főletét: **Kwizda Ferencz János,** osztrák és kir. és román kir. udvari szállítói kerületi gyógyszerárban Kornenburgban Bécs mellett.

Legelő bérbeadás.

H. Vámospécs község tulajdonát képező, a nagyfűlői pusztán levő közös legelőből 200 darab szarvasmarha vagy ennek megfelelő juhra való legelő az 1894. évi február 24-én délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen, folyó évre hasznosbérbe adatik.

Az árverési feltételek addig is a község-házánál megtekinthetők.

(48.) 1—1.

Előjáróság.

AZ ELSŐ KÖZVETÍTŐ- ÉS TUDAKOZÓ-INTÉZET ZICHERMAN H. irodája, Rózsa-tér 16-ik sz. a.

156. sz. telefon állomás.

Fölkéretnek mind azon háztulajdonosok, a kiknek kiadó lakásaik vannak, hogy azokat irodámban előjegyeztetni sziveskedjenek.

Csapó-leány-utczai részben egy fűszerüzlet szabadkézből a zonnal is átvehető. Ugyanott kitűnő vörös és fehér borok kaphatók. Bővebbet irodámban.

(417.)

A vasut mellett egy nagyobb szerű vendéglő kávéházi helyiség f. é. Május 1-től átvehető.

(417.)

Bóthelyiség Késes-utczán, közel a vasut-hoz lakással együtt kiadó.

(413.)

Kiadó újföld 15 hold, gazdasági épületekkel az acsádi utfélen kiadó.

(239.)

Uri lakás 7 szoba, előszoba, fürdő-szoba kiadó.

(238.)

Az ugynevezett „MORGÓ”-ban egy jó menetű fűszerüzlet, italmérési joggal, folyó évi Május 1-sőtől kiadó. Bővebbet irodámban.

(415)

Eladó egy 7½ oktávás zongora és egy nagy mangorló.

(416)

Nős, gyermektelen kisebb hivatalnok, egy szoba és konyhából álló szerény lakásért egy nagyobb házhoz, vagy oly kisebb házhoz is, melynek tulajdonosa a városon nem lakhatik, — házgondnokul, házfelügyelőül, avagy irodai vagy bármily más teendők végzésére ajánkozik. Címe megtudható irodámban.

(417)

Ügynökök, helyben némi ovadékkal azonnal felvétetnek.

Kereskedő segédek minden szakmából, azonnali alkalmazásra megrendelhetők.

A Pacz elején Udvarhelyi Géza szomszéd-ságában egy 5 régi boglyás kaszálló rajta lévő épületekkel együtt eladó. — Értekezhetni irodámban.

(221.)

Eladó ház a piacz közelében, mely áll: 4 utczai, 7 udvari, 2 előszobából s a hozzátartozó 4¼ hold ondódi földből 10,000 frt teherrel. Bővebbet irodámban.

(488)

Eladó ház 1½ hold ondódi és szepesi földekkel együtt kedvező feltételek mellett eladó.

456.

Hatvan-utczán a termény-vásár és a bőszörményi vasut közelében egy jövedelmező ház eladó, mely tartalmaz: egy vendéglőt, egy gépműhelyt, bótot és több lakosztályt. — Ugyanott két bólt kiadó, valamint a baromvásár-téren egy telep eladó, mely tartalmaz egy bólt helyiséget, lakosztályt, tengeri-górért, 30 méteres jószágaklot, két hold területű udvart és szöllőt.

(411.)

Gépész lakatos 2000 frt tőkével, akár mint társ, vagy részvényes valamelyik malom, uradalom válalásnál alkalmazást keres. Bővebbet irodámban.

414.

Kiadó ház f. évi Május 1-től 10 szoba, 2 konyha, 1 kert, istálló stb.

(491)

Gazdatiszt keresztény 45 éves, a ki már nagyobb gazdaságokban alkalmazva volt — hason minőségben alkalmazást keres.

151.

Kiadó lak. 2 szoba, konyha, kamara azonnal kiadó.

486.

Eladó ház, mely áll 2 utczai, 4 udvari szobából, 1 nyilas ondódi földdel együtt.

487.

Egy kitűnő bizonyítványokkal ellátott csalados gazdatiszt, 32 éves, mint ispán vagy ennek megfelelő alkalmazást keres.

(371.)

Ondódi föld 47 öl, épületekkel ellátva eladó.

(234.)

Egy köz- és váltóügyvéd bármely fogalmazási szakban vágó irodai vagy pedig bizalmi állást elfogad Debreczenben. Kivánatra biztosítékot is adhat jelzálogbekebelezés, vagy állampapirokban. — Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadó-hivatala.

(408.)

Eladó bolti felszerelvény. 90 kisebb, 30 nagyobb fiók, bor- és szesz-hűtő edényekkel a legdúsabban ellátva — eladó. — Értekezhetni felőle irodámban.

(402.)

Eladó föld és szöllő: a) 12 öl ondódi föld. — b) 1½ hold 1-ső osztályu újföld. — c) 2 nyilas szöllő a hatvan-utczai kertben.

(224.)

Örökbe gyermekek kiadatnak, bővebbet irodámban.

471.

Eladó ház. Miklós-utca végén, a lovas lakatanyával szemben egy 52 év óta fennálló bormérési helyiséget tartalmazó ház, mely áll: hat szoba, három konyha, tekepálya, istálló, szabad kézből eladó. Értekezhetni irodámban.

(367)

Egy csinos művelt özvegy nő, mint elárúsító nő, alkalmazást keres.

(398.)

Majorsági föld (az átkos földön) 1 nyilas szép és jó épületekkel együtt kiadó.

(227.)

Eladó ondódi föld. Az ondódon két háztulajdonosi föld eladó. Értekezhetni irodámban.

(228.)

Ér-Mihályfalván közel a vasut-hoz 2 ház eladó, különösen alkalmas korcsma vagy üzlethelyiségnek.

(474.)

Eladó birtok. 4000 holdas birtok, elsőrendű föld, mindenféle gazdasági épületekkel és úri lakkal ellátva, eladó. Ára 400,000 frt. — Értekezhetni felőle irodámban.

(467.)

Helybeli debreczeni helyi vasut részvénytársasági részvények megvételre kerestetnek. Bővebb felvilágosítást nyújt irodám.

Az ezen rovatokban közlöttek iránt felvilágosítást ad s egy ily közleményt 25 kr előleges lefizetés mellett, felvesz és közzétesz.

KASZANYITZKY ENDRE

DEBRECZEN, FÓPIACZ 1900.

Nagyválaszték és jutányos árak mellett ajánl

Porzellán, Chinaezüst,

Bronz- és Majolika
ujdonságokat,

Ditmár, Brüner s hazai gyártmány

asztali- és függő-lámpákat,

nap- és villámégőkkel,

porzellán, ét-, kávé-, thea-,

ugyszinte mindennemű

üveg-, ivó- és likorkészleteket.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan
teljesíttetnek.

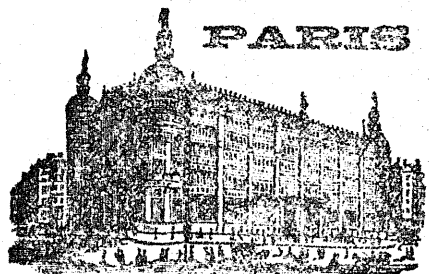
Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálok.

(14.) 22.

**Érdemjel a chicagói
világkiállításról.**

(10.) 9-52.

Printemps

NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy
illusztrált Catalogust a nyári évadra.
Megkeresések czímzendők:

JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a *Printemps* óriási raktárán levő szövetek mintái,
árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.

Expedíció Magyarország részére
portómentesen 25 franktól kezdve és kívánat-
ra vámentesen 15% fölemeléssel méter-
árúként, 20% minden más áruért.

Továbbító-és vámkezelési házunk: *Salz-
burgban, Mozartplatz, 4.*

Levelezés Magyar nyelven.

(47.) 1-4.

Tátra-vendéglő bérbeadása.

A magas tátrai hegység tövében 75 szobából és henyeftenő fürdőből álló
„Matlárháza“ telepen egy vendéglő 3, esetleg 6 évre előnyös feltételek mellett bérbeadandó.
A vállalkozók 1894 évi Február hó 20 ig a tulajdonos idősb Loisch Mátý és hunfalvi lakos és
birtokoshoz írásbelileg vagy szóbelileg forduljanak.

„Matlárháza“ telep a három Tátrafüred és Barlangliget között átmenő törvény-
hatósági közútnak éppen a közepén és 8 kilométernyi távolságban a vasúttól fekszik.

(27.) 3-3.

Debreczen szab. kir. város tanácsától.

9795. sz.
1893.

HIRDETMÉNY.

A városi nagy téglavetőben termelt téglá anyagok és pedig:

1. Épületi téglá ezrenként	8 forint,
2. Új csertégla	14 „
3. Új vastégla	17 „
4. Régi csertégla	12 „
5. Régi vastégla	14 „

valamint körkemencei fedő cserép 1000 darab 15 forintjával ezennel áruba bocsáttatván,
erről az építkező közönség azzal értesítetik, hogy a téglára szóló útalványok a **házi-
pénztárnál** a hivatalos órák alatt válthatók ki.

(41.) 2-2.

A városi tanács.

H.-Dorogh birtokossága f. évi Február hó 27-én d. e. 9 órakkor a község háza
nagytermében,

évi rendes közgyűlést tartand;

melyre az érdekelte birtokos társak ezennel meghívotnak.

H.-Dorogon 1894. Január 30-án.

Nagy Miklós,

felügyelő.

4-4. (28.)

Ifj. PÁJER JÓZSEF

üveg, porzellán, lámpa, khina-ezüst, dísz tárgyak és konyha berendezés nagyraktára
DEBRECZENBEN.

„Leltározást befejezván“ czímen hirdetett árúkat, azok olcsó és jósága által, rövid időn
kiárultam. — Mostan sikerült több első rendű gyárossal, a folyton való szállítással, oly
árakat kötönm, hogy képes vagyok és leszek ugy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű
közönséget mindig szép, jó és olcsó árúkkal ellátni.

Tudomásul:

Készpénz fizetéssel.

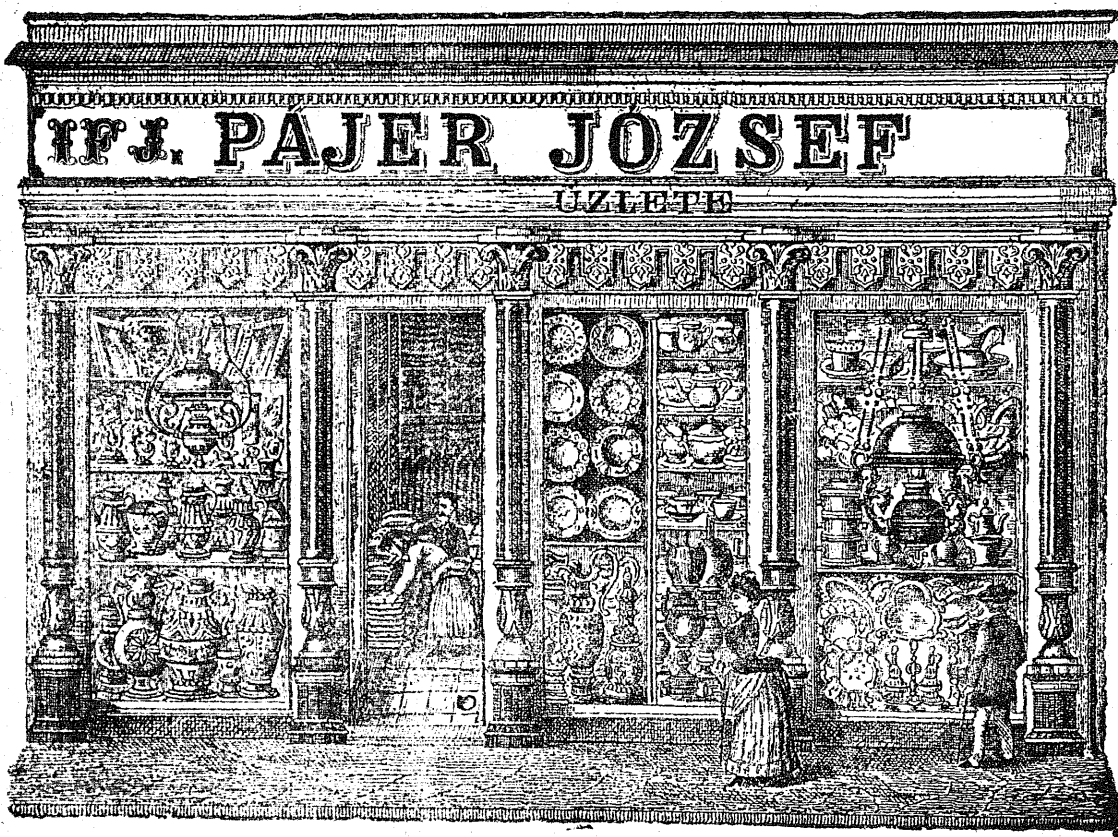
Készpénz fizetéssel.

Asztali készlet. Finom porzellán, aranyozva és diszmintával. Új összeállítás, 6 személyre ezelőtt 10 frt — kr most 6 frt 95 kr.	Asztali készlet. Finom porzellán, aranyozva és diszmintával. Új összeállítás, 6 személyre ezelőtt 10 frt 50 kr most 7 frt 50 kr.
Asztali készlet finom porzellán, aranyozva és diszmintával. 40 darabból áll, 6 személyre ezelőtt 15 frt — kr most 12 frt 50 kr.	Thea készlet. Finom porzellán, aranyozva és diszmintával. 17 darabból áll, 6 személyre ezelőtt 8 frt — kr most 4 frt — kr.
Fekete kávé tálcával porzellán, aranyozva és diszmintával. 17 darabból áll, 6 személyre ezelőtt 8 frt 50 kr most 4 frt — kr.	Kávé készlet tálcával porzellán, aranyozva és diszmintával. 17 darabból áll, 6 személyre ezelőtt 8 frt 50 kr 3 frt 50 kr.
Mosdó készlet finom porzellán, aranyozva és diszmintával. 7 darabból áll, ezelőtt 8 frt 50 kr. most 5 frt — kr.	Mosdó készlet finom porzellán, aranyozva és diszmintával ezelőtt 9 frt — kr most 4 frt 50 kr.
Mosdó készlet finom Fayans diszmintával 9 „ — „ — 4 „ —	Fekete kávé csésze porzellán, diszmintával igen csinos 1 pár 22 „ — „ — 12 „
Fekete kávé csésze porzellán, aranyozva és diszmintával igen csinos 1 pár 25 „ — „ — 15 „	Kávé csésze porzellán aranyozva és diszmintával igen csinos 1 pár 35 „ — „ — 25 „
Kávé csésze porzellán, aranyozva és diszmintával igen csinos 1 pár 25 „ — „ — 16 „	Amerikai cukor doboz nickel foglalóval sajtolt üvegből 1 darab 1 „ 35 „ — „ — 45 „
Sajtolt üveg tányérek több mintákban mély és lapos 1 „ 5 és 6 „	„ befőzetes tál hat személyre, mély 1 „ 50 „ — „ — 30 „
„ talpas tál 1 „ 60 „ — „ — 35 „	„ cukortartó fedővel, igen csinos 1 „ 40 „ — „ — 25 „
„ sótartók több mintákban 1 „ 5 és 6 „	Ozsonnakések majolika nyellel, igen csinos 1 „ ezelőtt 20 kr most 10 „

A fent jelzett cikkekén kívül nagy raktárt tartok **khina ezüstök**ből, **DÍSZTÁRGYAK**, ugyszinte **evőeszközöket** húsz évi jótállás mellett.
Konyha berendezésekhez való minden kellekeket nagyválasztékban.
Vendéglői és kávéházi berendezéseket (pontos méret) gyári árakkal.
Alpaca evőeszközöket, tálozákat kamat engedménnyel szállítok.
Vidéki megrendeléseket előírás szerint a legpontosabban teljesítek, csomagolást nem számítok.
Menyasszonyi kelengyék vidékre szállításánál a netaláni kárt megtérítem, a ládákat nem számítom.

Maradok tisztelettel

ifj. PÁJER JÓZSEF.

Finom csiszolt boros pohár szalag diszszel	1 darab ezelőtt — frt 10 kr most 6 kr.
„ „ „ csillag „	1 „ — „ — 25 „ — 12 „
„ „ „ sima metszet	1 „ — „ — 7 „ — 4 „
„ „ „ szeglet metszet	1 „ — „ — 18 „ — 8 1/2 „
„ „ vizes „ szalag diszszel	1 „ — „ — 16 „ — 8 „
„ „ „ csillag „	1 „ — „ — 35 „ — 16 „
„ „ „ sima metszet	1 „ — „ — 9 „ — 6 1/2 „
„ „ „ szeglet metszet	1 „ — „ — 16 „ — 12 1/2 „
„ „ boros üveg szalag diszszel	1 „ — „ — 75 „ — 40 „
„ „ „ csillag „	1 „ — „ — 90 „ — 60 „
„ „ vizes „ szalag „	1 „ — „ — 1 „ — 52 „
„ „ „ csillag „	1 „ — „ — 1 „ — 75 „
Hálószoba lámpa (Ampel) több színben	3 frt 50 krajczártól feljebb 18 forintig.
Függő lámpa, felsulyozva csigával kipróbálva, igen csinos	3 „ 50 „ — 100 „

(12)